

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยมีความสำคัญและมีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพราะเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยทั้งชาติ ทำให้เกิดความละแวกและเข้าใจตรงกัน ภาษาเป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติ เป็นเอกลักษณ์ของชาติและเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชาติด้วย นอกจากนี้ การใช้ภาษาเดียวกันระหว่างคนในชาติยังเป็นข้อผูกพันความรู้สึกของมนุษย์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ทำให้เกิดความสามัคคีรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ดังที่ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523 : 2-3) กล่าวไว้ว่า "ชาติต้องมีภาษาเป็นของตนเอง จะใช้ภาษาของคนอื่นในการติดต่อราชการและในกิจการใหญ่ ๆ ของชาติอย่างไรได้ การขาดภาษาเป็นการขาดเอกลักษณ์ที่สำคัญยิ่ง การมีภาษาของตนเองใช้ในกิจการของตนทำให้คนในชาติสำนึกกว่า แต่ละคนเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชาติตน"

การศึกษาเกี่ยวกับภาษาไทย จึงเป็นสิ่งสำคัญตั้งที่บุญถิ่น อัตถากร (2514 : 2-3) กล่าวว่า "การเรียบเรียงภาษาไทยเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญยิ่งของคนไทย เพราะในปัจจุบันเป็นสื่อของการศึกษาริชาการทุกแขนงทุกสิ่งทุกอย่างในการดำรงชีวิต" ดังนั้น นักการศึกษาทุกยุคทุกสมัย จึงได้บรรลุวิชาภาษาไทยไว้ในหลักสูตรเสมอ แม้สมัยที่ยังไม่มีหลักสูตรเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ก็มีการเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับเสมอมา (ล่วลัด จงกล 2528 : 172-216) นอกจากนี้ แผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของรัฐ ก็ได้กำหนดนโยบายการเรียนภาษาไทยไว้ว่า "รัฐพึงจัดการศึกษาให้ประชาชนชาวไทยทุกคนสามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี" เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายนี้ รัฐจึงได้เร่งจัดการศึกษาริชาภาษาไทยไปทั่วประเทศ รวมทั้ง 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดสงขลา ปัตตานี ลือตูล ยะลา และนราธิวาส ซึ่งรวมเรียกว่า จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันมีลักษณะพิเศษ คือ ประชากรส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน นับถือศาสนาอิสลาม จึงมีขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและวัฒนธรรมแตกต่างไปจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น

คำสนา-ชนบธรรมนิยมประเพณี ความเชื่อจะคล้ายคลึงกับประเทศมาเลเซีย เพราะสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ติดต่อกัน ทำให้การสัญจรไปมาสะดวก จึงทำให้วัฒนธรรมและประเพณีจากประเทศมาเลเซียหลังไหลเข้ามาโดยง่าย จังหวัดยะลาแดนภาคใต้เหล่านี้ จึงคล้ายคลึงกับประเทศมาเลเซีย มากกว่าไทย ประชาชนส่วนใหญ่จึงมีความรู้สึกว่าเขาเป็นชาวมลายู มักมีความรู้หนักไปในเรื่องของวัฒนธรรมประเพณีของประเทศมาเลเซียมากกว่าทางประเทศไทยและพูดภาษาไทยได้ไม่คล่องนัก จึงเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่รัฐบาลไทยได้ให้ความสนใจมานาน เพราะภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ การใช้ภาษาเดียวกันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการรวมตัวกันของพลเมืองในชาติ ดังที่ สังคราม ชื่นภิบาล (2513 : 186-189) กล่าวไว้โดยสรุปว่า เพราะภาษาจะช่วยเผยแผ่ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเข้าใจกันและชนบธรรมนิยมของชาติ ถ้าประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งยังใช้ภาษาไทยได้ไม่ดีนัก ย่อมเป็นผลเสียแก่ประเทศอย่างแน่นอน เพราะอาจจะถูกแทรกแซงได้

ในจังหวัดยะลาแดนภาคใต้มี โรงเรียนเอกชนสอนคำสนาอิสลามเป็นสถาบันการศึกษาที่ชาวไทยมุสลิมเชื่อมั่น และศรัทธาในการจัดการศึกษาแก่ลูกหลาน เพราะโรงเรียนประเภทนี้เปิดสอนทั้งภาควิชาสามัญและภาควิชาคำสนา จึงทำให้ผู้ปกครองมีความเห็นว่า ลูกหลานจะได้มีความรู้ทางวิชาสามัญ เหมือนนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลทั่วไป ควบคู่กับความรู้ทางคำสนา ดังที่ เรียง สำครลินธุ์ (2511 : 93-95) ได้กล่าวไว้ เป็นไปตามหลักการทางคำสนาอิสลามที่ได้บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานที่ว่า

มุสลิมทุกคนจำเป็นต้องศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม ที่จำเป็นต้องศึกษาทางโลกก็เพื่อให้มีความรู้ความชำนาญในวิชาฮิฟล้าฮาด่าง ๆ เพื่อจะได้สามารถประกอบอาชีพและดำรงตนอยู่ในโลกนี้ด้วยความผาสุก และจำเป็นต้องศึกษาทางธรรมนั้นก็เพื่อให้มีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับคำสนาจะได้ประกอบศาสนกิจได้ถูกต้อง ตั้งตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ประพฤติตนในทางที่ดีที่ชอบ

ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนคำสนาอิสลาม เพื่อให้เยาวชนไทยได้มีโอกาสเรียนภาษาไทยมากขึ้น โดยให้การอุดหนุนในตำานวัสดุอุปกรณ์ เงินและบุคลากร เพราะการเรียนวิชาภาษาไทยนั้นจะช่วยเปลี่ยนแปลงพื้นฐานเกี่ยวกับทัศนคติและจิตใจของชาวไทยมุสลิมให้มีความจงรักภักดีต่อชาติ และให้ความร่วมมือกับรัฐบาล ทั้งยังช่วยให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างคนในชาติด้วย ผู้ปกครองชาวไทยมุสลิมนิยมและศรัทธาต่อการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนคำสนาอิสลามเป็นอันมาก จึงเกิดได้จาก

จำนวนที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ของนักเรียนไทยมุสลิมที่เข้าเรียน ตั้งที่โมฮัมหมัด อับดุลกาเดร์ (2529 : 242) กล่าวไว้โดยสรุปว่า ในปี 2528 นักเรียนไทยมุสลิมในชั้นประถมศึกษาซึ่งเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมนั้น เข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามทั้งสิ้น โดยเฉพาะในโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งเป็นโรงเรียนใหญ่ คนแทบไม่มีที่เข้าเรียนไทยมุสลิมเข้าศึกษาในโรงเรียนมัธยมของรัฐบาลเลย แม้แต่ในโรงเรียนของรัฐบาลประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอในจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นพื้นที่ชุมชนไทยมุสลิม

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประเภทนี้อาจกล่าวได้ว่ายังได้ผลไม่เป็นที่น่าพอใจนัก ดังที่เทอดศักดิ์ รัชชานาย (2529 : 34) กล่าวว่า "ความก้าวหน้าทางวิชาการไม่เพิ่มขึ้นเลย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังคงต่ำมาก" อาจเป็นเพราะมีโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามเป็นจำนวนน้อยที่เปิดสอนตามนโยบายของรัฐบาลจริง ๆ และได้ผลนอกนั้นก็เป็นการลดทะเบียนเพื่อต้องการเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเท่านั้น และการกำหนดให้สอนภาษาไทยก็ยังไม่ได้ผลนัก เพราะครูที่ทางราชการส่งไปสอนหนังสือก็ต้องอยู่ได้บังคับของโต๊ะครูและโต๊ะครูบางคนก็ไม่สนใจการสอนวิชาสามัญ แต่จะมุ่งสอนคำสอนเพียงอย่างเดียว

ปีการศึกษา 2529 ปรากฏว่า จำนวนนักเรียนที่เรียนต่อในโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามลดน้อยลงมาก ซึ่งอับดุลกาเดร์ และรายา (2529 : 14) ให้ความเห็นว่าอาจเป็นเพราะผู้ปกครองเริ่มรู้สึกว่า นอกจากความรู้ทางศาสนาแล้ว ลูกหลานของตนไม่ได้มีความรู้ทางวิชาสามัญมากพอที่จะไปสอบแข่งขันกับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมอื่น ๆ เพื่อศึกษาต่อได้ จึงให้นักเรียนออกมาช่วยทำงานอื่น ๆ เช่น อาชีพกสิกรรมซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของบิดามารดา

ปัญหาการออกจากโรงเรียนของนักเรียนไทยมุสลิมนั้น เป็นปัญหาการศึกษาที่สำคัญยิ่ง และมีผลต่อความมั่นคงของประเทศด้วย เพราะการที่ชาวไทยมุสลิมได้รับการศึกษานั้นจะทำให้ชาวยุทธมุสลิมมีความรู้ลึกซึ้งที่ดี และถูกต้องต่อประเทศ เนื่องจากการศึกษาเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะส่งเสริมฐานะทางความคิดของพลเมือง การศึกษาจะนำมาซึ่งความคิดตลอดจนความรู้ลึกต่าง ๆ อย่างถูกต้อง และการศึกษาภาษาประจำชาติก็จะช่วยให้ประชาชนมีความเข้าใจอันดีต่อกัน เพราะภาษาเป็นตัวกลางที่จะสื่อความเข้าใจกัน และทำให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างคนในชาติ ดังนั้นเพื่อให้โรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามเป็นสถานศึกษา

ที่มั่นคงและเป็นศูนย์กลางในการบริการให้การศึกษาแก่เยาวชนไทยมุสลิมอย่างมีประสิทธิภาพ ตามแผนการปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชาด้านวิธีสอนและกิจกรรม ด้านสื่อการสอนและด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทย ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านวิธีสอนและกิจกรรม ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูภาษาไทยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูภาษาไทยในโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลาม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา วิธีสอนและกิจกรรม สื่อการสอน และการวัดและประเมินผล

สัมมติฐานของการวิจัย

อดุลย์ คือ เรือ (2528) ท้าการวิจัยเรื่อง "ความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลาม ในการส่งเสริมสถานวิชาการของสำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 2" มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของผู้บริหารและครูในการส่งเสริมสถานวิชาการของสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 เกี่ยวกับหลักสูตร ประมวลการสอบและโครงการสอบ การคัดเลือกกรรมการเรียนการสอน ลือการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนและการติดตามผลและหากรณีศึกษา ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูมีความต้องการในการส่งเสริมทางวิชาการแตกต่างกัน และเนื่องจากการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการ ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสัมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชัยแดนภาคใต้ แตกต่างกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผู้บริหาร หมายถึง ครูใหญ่หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนครูใหญ่ในโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ครูภาษาไทย หมายถึง ครูผู้สอนซึ่งทางโรงเรียนให้มาสอนวิชาภาษาไทย และรัฐบาลส่งไปช่วยสอนในโรงเรียน

โรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหมายถึง โรงเรียนที่พัฒนามาจากสถานศึกษาเดิมที่เรียกว่า ปอเนาะ และได้แปรสภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามตามมาตรา 15 (2) ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 ท้าการสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาคำสอนอิสลาม

จังหวัดชัยแดนภาคใต้ หมายถึง 5 จังหวัด คือ จังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสตูล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนเอกชนสอนคำ สนาธิ์ สลามระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและครูภาษาไทยที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาโดยทั่วไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย